

Národní
zemědělské
muzeum

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

si Vás dovoluje pozvat na
mezioborovou vědeckou konferenci

Voda, zemědělství, průmysl a právo po roce 1869:

150 let říšského vodního zákona - historické aspekty a aktuální problémy.

Praha, 15. listopadu 2019

Národní zemědělské muzeum, s. p. o.

zřizovatelem muzea je Ministerstvo zemědělství
Kostelní 44, 170 00 Praha 7, www.nzm.cz

Voda, zemědělství, průmysl a právo po roce 1869: 150 let rakouského říšského vodního zákona – historické aspekty a aktuální problémy.

Národní zemědělské muzeum si Vás dovoluje pozvat na interdisciplinární vědeckou konferenci s názvem Voda, zemědělství, průmysl a právo po roce 1869: 150 let rakouského říšského vodního zákona – historické aspekty a aktuální problémy. Konference se koná u příležitosti uplynutí sto padesáti let od přijetí říšského zákona č. 93/1869 ř.z. ze dne 30. května 1869, jenž se týče ustanovení o právě vodním, vyhrazených zákonodárství říšskému. Konference se zaměří na proměny vodního práva a oblastí lidské činnosti upravených jmenovaným říšským zákonem a bude se věnovat tématu vody jako ohroženého přírodního zdroje a vody jako existenční nutnosti pro život, a pro trvale udržitelný rozvoj.

Zkoumání nastoleného tématu s jeho interdisciplinárním charakterem poskytne vhled do dané problematiky z různých oborů, jako jsou právo, historie, zemědělství, průmysl, ekologie a ochrana přírody. Důraz bude tedy kladen nikoli pouze na problematiku právní, nýbrž i na praktické otázky spojené s vodním právem a vodou obecně, jak v kontextu historickém, tak v kontextu aktuálních problémů: mlynářství, rybářství, rybolov, rybníkářství, voroplavba, zemědělství, meliorace, hrazení bystřin, povodně, jezy, vodní díla, přehrady, spodní vody, požární ochrana, splavňování a využívání velkých vodních toků, průplav Dunaj – Labe – Odra, doprava zboží po vodě aj.

Smyslem konference je poukázat na vodu jako na nezbytný přírodní zdroj pro život, zdroj napomáhající zachování biodiverzity i trvale udržitelného rozvoje, vyžadující naši systematickou pozornost a ochranu. Cílem mezioborového setkání je dále uvažovat o významu a dědictví vodního práva a vyvodit jeho souvislosti s ostatními právy, jako bylo právo mlynářské, rybářské a plavební právo. Vodní právo představuje specifické průřezové právní odvětví a je obecně považováno za součást práva veřejného. Vodní právo bývá v současné době často opomíjeno či omezováno na vlastnické právo k vodním tokům a plochám, ačkoli jeho důležitost nikdy nepoklesla, ba naopak. Vzhledem ke globálním klimatickým problémům, kterým musí současná společnost čelit, ať už se jedná o nedostatek pitné vody, nedostatek vody v zemědělství, anebo náhlé povodně na menších vodních tocích, jeho význam vzrůstá.

V nejstarších dobách nebyly v českých zemích nakládání s vodami a doprava po vodě regulovány. Od konce 10. století nacházíme první zmínky o vodoprávních vztazích zejména v panovnických listinách. Mezi nejstarší významné právní předpisy, zasahující také do oblasti vod, lze řadit Horní zákoník Václava II. a návrh zákoníku zemského práva Karla IV. Codex Carolinus ze 14. století. Od počátku 16. století se začínaly uplatňovat prvky komplexnější právní úpravy v jednotlivých zemských zřízení a v kodexu městského práva Pavla Kristiána z Koldína. K nárůstu právních předpisů ve všech oblastech vodoprávních vztahů došlo pak za vlády Marie Terezie a Josefa II., kdy stát začíná postupně upravovat a ingerovat do dalších sfér života. Zhruba od 30. let 19. století probíhaly práce na nové, komplexní právní úpravě vodního práva. Tyto práce byly završeny přijetím rámcového říšského vodního zákona z roku 1869 (č. 93/1869 ř. z.) a na něj navazujících prováděcích vodních zákonů pro jednotlivé české země. Právní úprava vodního práva měla být pro své nedostatky novelizována na začátku 20. století. První světová válka však veškeré tyto snahy zhatila.

Vodní zákon z roku 1869 je nepochybně přelomovým předpisem, neboť struktura pozdějších vodních zákonů z něj ve velkém měřítku vycházela. Ať už se jednalo o připravovaný vodní zákon pro Československo po roce 1918, který se však nepodařilo do jeho zániku přijmout, anebo o zákonné úpravy poválečného období. Zvláštní pozornost si zaslouží rovněž vývoj vodního práva a jeho úpravy po roce 1948, kdy byl uzpůsoben centrálně plánované ekonomice. Nová právní úprava byla přijata až v roce 1955 v podobě zákona č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství, následoval zákon o vodách (vodní zákon) z roku 1973 s účinností od roku 1975, který ve znění několika novel platil až do konce roku 2001, kdy vstoupil v účinnost současný vodní zákon.

Téma proponované konference je tedy koncipováno široce a komplexně. Záměrem organizátorů je, aby odborné setkání nejen přispělo k rekapitulaci současného stavu zpracování problematiky a v rámci historického výzkumu prezentovalo relevantní prameny archivní a muzejní povahy, ale rovněž poskytlo příležitost vnést do stávajícího diskurzu další aspekty a pohledy. Příspěvky by měly ideálně pokrývat období 1869–1975, možné a žádoucí jsou však rovněž časové přesahy.

Konference bude sledovat vývoj vodního zákonodárství v širokých mezioborových souvislostech s poukázáním na aktuální otázky vodního hospodářství a vody a vodních zdrojů jako existenčního tématu pro lidstvo. Pořadatel této konference se bude snažit o důstojné připomenutí významného výročí vzniku moderních vodoprávních předpisů. Organizační výbor konference se těší na Váš zájem a na podnětnou spolupráci.

Organizační výbor:

PhDr. Jiřka Balcarová, Ph.D; Mgr. Bc. Michael Urban; Bc. Jana Jakubská

Kontakt:

jitka.balcarova@nzm.cz; MisaUrban@seznam.cz; jana.jakubska@nzm.cz

Organizační informace:

- místo konání: Národní zemědělské muzeum s. p. o., Kostelní 44, 170 00 Praha 7
  - datum konání: 15. listopadu 2019
  - přihlášení na konferenci prostřednictvím elektronického registračního formuláře: www.nzm.cz
  - přihlášky na konferenci jsou přijímány do 30. července 2019
  - konferenční poplatek činí 100 Kč a zahrnuje náklady na organizaci konference a vydané konferenční materiály
  - konferenčními jazyky jsou čeština a slovenština
  - možnost prezentace prostřednictvím dataprojektoru zajištěna
  - maximální délka referátu je 15 minut
  - předpoklad publikování příspěvků
-